

„Ar Javu”

Jaunstūžānu pamatskolas avīze

24.10.2014. Nr.7

Pieejama Jaunstrūžānu pamatskolā un
elektroniski-

<http://jaunstruzanu-psk.struzani.lv/>

Aktualitātes oktobrī

Kā nenoticēt gan šīm blēņām,
Ko sveša mode diktēt sāk?
Ja oktobrim uz svaigām pēdām
Nu visi mošķi virsū nāk.

Jau priekšnamā čīkst dēļu grīda,
Gar logu melnas ēnas skrien...
Un vannas istabā kāds mīdās,
Aiz ledusskapja kaut kas lien.

Es dzirdu – noklunkšķinām malku,
Un kāda smaga elpa sēc.
Tur nešķīsteni rīko talku,
Lai mūs no mājas ārā mēzt.

Ir pēdējā mācību diena pirms
rudens brīvdienām, bet skolēni jau
tagad plāno došanos pie Strūžānu
pagasta iedzīvotājiem, jo 31.oktobrī
tiks svinēts Helovīns.

Oktobris... Mēnesis, kurā mēs
piedzīvojām salnas, apēdām ābolus,
pabeidzām dārza darbus un tagad,
tumšajos vakaros, sēžam klusi,
pamazām domājot par sniegu un tā
atnesto baltumu un mirdzumu...

- 3. oktobris – ar dažādām izdarībām, ar skolēniem skolotāju lomā un otrādi, ar jautrību, smiekliem, ziediem un labiem vārdiem skolā tika svinēta Skolotāju diena.
- 10. oktobris – 6.klase kopā ar audzinātāju M.Leidumu devās pārgājienā uz Dricāniem, lai iepazītos ar G.Manteifeļa un B.Brežgo devumu latviešu literatūrā un kultūrā.
- 10. oktobris – Nagļu kultūras namā tika sumināti Rēzeknes novada labākie skolotāji. Rēzeknes novada pašvaldības Pateicības rakstu saņēma arī 2 Jaunstrūžānu pamatskolas skolotājas – Ērika Sedola un Valentīna Sidorova. Apsveicam!!!
- 14. oktobris - skolā tika organizēts pasākums “Vēstule – no senatnes līdz mūsdienām”
- 16. oktobris – angļu rakstniekam **Oskaram Vaildam - 160**, viens no populārākajiem šī autora darbiem “Laimīgais princis”
- 17. oktobris – 7.-9. klašu skolēni devās uz Draudzības vakaru Audriņu pamatskolā.

27.-31.oktobris – sen gaidītās

RUDENS BRĪVDIENAS!!!

Jauku atpūtu!

Smaidam

- Sēž divi elektriķi stabā, viens no augšas sauc garāmejošajai tantiņai:
"Eu, tantiņ, pacel to vada galu, kas tur zemē mētājas."
Tantiņa paceļ vadu, patur rokās. Elektriķis saka otram:
"Es taču teicu, ka nulle, a tu tikai "fāze, fāze" ".

Lācēns pienāk pie lāču tēva un saka:

- Tēt, parādi leļļu teātri.
- Nē, vēls jau, jāiet gulēt.
- Nu parādi, lūdzu.
- "Nu labi," nosaka lāču tēvs, pieceļas, aiziet uz tālāko migas kaktu, sameklē divus cilvēku galvaskausus, uzvelk katru uz savas rokas un sāk:
- (pirmais galvaskausis) Klau, Janka, te lāču točna nav ?
- (otrais) Da liecies mierā, kādi tev te lāči...

- Mammu, kāpēc plīts tik netīra?
Tētis cepa omleti!
Kāpēc bez pannas?

Prokurors vaicā lieciniekam:

- Vai jūs zināt, kas jums būs par nepatiesu liecības sniegšanu?
- Nu, it kā jau desmit tūkstošus apsolīja!

Atnāk students pie profesora:

- Sakiet, profesor, kāpēc Sarkano laukumu sauc tieši par Sarkano laukumu?
- Tas ir ļoti garš stāsts. Tālajā 1147. gadā toreiz vēl nelielās pilsētiņas iedzīvotāji...
- Vai nevarētu nedaudz īsāk?
- Un tāpēc to arī sauc par Sarkano laukumu.

Saruna gaitenī...

- Nervozē?
- Jā, mazliet.
- Šī ir tava pirmā reize?
- Nē, protams, es jau arī agrāk esmu nervozējis...

Skolotāja – Pēcim:

- Pēter, kāda, tavuprāt, būtu ideāla skola?
- Tā, kas slēgta, skolotāj!

FAKTI

- Tikai 2 no 1000 dimantiem patiešām ir bezkrāsaini.
- Karatē dzimtene ir Indija. Karatē pārņēma Ķīna un attīstīja to tālāk.
- Kolibri ir vienīgais putns, kas spēj lidot atmuguriski.
- Hameliona mēle ir divreiz garāka par tā ķermeni.
- Pīļknābis ir vienīgais zīdītājs, kas dēj olas, bet savus mazuļus baro ar pienu.
- Paiet aptuveni stunda, kamēr sniegpārslīņa no mākoņa nokrīt uz zemes virsmas.
- Sanfrancisko Zelta Vārtu tilts tika uzcelts 4 gadu laikā.
- Katru gadu tiek atklātas 7000 jaunas kukaiņu sugas.
- Spārēm ir sešas kājas, bet tās nav spējīgas staigāt.
- 99% ASV pārdotie ķirbji tiek lietoti tikai dekorēšanas nolūkos.
- Žurkas ir spējīgas saprast atšķirību starp divām cilvēku valodām.

Klāt ir Helovīni

Šie svētki tiek svinēti naktī no 31. oktobra uz 1. novembri. Mūsdienās Helovīni bieži vien tiek uzskatīti par bērnu svētkiem, lai gan gadsimtiem ilgi šos svētkus ļoti nopietni uztvēra arī pieaugušie.

Izcelsme

Lai gan Helovīni nereti tiek uzskatīti par amerikāņu svētkiem, tā gluži nav, to pirmsākumi meklējumi vēl ilgi pirms mūsu ēras, kad nebija ne Amerikas, ne amerikāņu. Tiesa, mūsdienu izpratne par šiem svētkiem tiešām nākusi no šīs zemes.

Helovīnus, gan ar citu nosaukumu, svinējuši senie ķelti un balti, kas 31. oktobri (viņu kalendārs gan atšķīrās no mūsdienu) uzskatījuši par sava veida Jauno gadu, kad iestājas gada tumšā puse. Tika uzskatīts, ka šai naktī mirušo pasaules vārti it kā paveras uz dzīvo pasauli, gari iet apciemot dzimtās mājas un pa pasauli klīst arī dažādi dēmoni un citi mošķi. Šai naktī senie ķelti un balti zīlēja nākotni un vilka atbaidošus tērpus, lai aizbaidītu mošķus.

Jau daudzus gadsimtus latvieši naktī no 31. oktobra uz 1. novembri mājas ārpusē atstāj veltes mirušajiem jeb veļiem, kas šai naktī apciemo tuviniekus, un 1. novembrī dodas apciemot savus kapu kalniņā guļošos mīļos cilvēkus, jo šī diena tiek atzīmēta kā Visu Mirušo Piemiņas Diena, kas sasaucas ar amerikāņu Visu Svēto Dienu.

19. gadsimtā Visu Svēto Dienu atzina arī kristīgā baznīca - tā izplatījās Eiropā un tālāk ar īru ceļotājiem nonāca Amerikā, kur šie svētki ieguva mūsdienu nosaukumu un (sākuma nosaukums - *Allhallowmas*) noskaņu – izgrebti ķirbji ar svecītēm, un bērni, pārgērbušies par briesmoņiem, diedelē saldumus. Tas gan notika aptuveni 20. gadsimta trīsdesmitajos gados.

Helovīnu maskas

Helovīnu vakarā tiek rīkotas dažādas masku balles vai vienkārši pastaigas pa naksnīgajām ielām. Jāatceras, ka šim vakaram vairāk piedien šausmīgas maskas, nevis princeses vai dzīvnieku tēli. Šajā vakarā vairāk iederas raganas, mūmijas, dažādi briesmoņi, jo Helovīnā pa zemi staigā dažādi gari un mošķi, tāpēc maskas palīdz noslēpties, neļauj atpazīt - kurš cilvēks, kurš dēmons.

Saldumus – vai izjokosim!

Šī saldumu diedelēšana aizgūta no Amerikas, kur iesākumā (trīsdesmitajos gados) Helovīns pārvērtās huligānismā. Maskās tērpti jaunieši sita mašīnas, mētājās ar olām utt., tad iejaucās ASV valdība, kas aicināja doties saldumu medībās. Šis aicinājums tika sadzirdēts, un nu jau gadiem Helovīna pamatā tiek uztverts kā izklaides pasākums. Salduma diedelēšanai vēsturiska pamatojuma nav, to var uzskatīt par saldu papildinājumu.

★ Klačiņas....

- ☐ Viens no 9. klases skolēniem mācās dejot baletu! Gaidīsim publisku uzstāšanos!
- ☐ Dažiem 7. klases skolēniem jūtams kalcija trūkums organismā, jo sāk pazust krīts...
- ☐ Priecājamies par skolēnu atgriešanos mūsu skolā...
- ☐ 3. klases puīši aiztiek 9.klases meitenes!
- ☐ Kāds skolotājs ir novērtējis skolēna zināšanas, nosaucot viņu par «doktoru»!
- ☐ Ir izveidojusies cieša draudzība starp mūsu zēniem un Dricānu meitenēm.

Skolā notika konkurss «Vēstule - no senatnes līdz mūsdienām»

Sakarā ar to, ka 9.oktobrī pasaulē svin Starptautisko pasta dienu, mūsu skolā tika organizēts pasākums, kurā visas aktivitātes bija saistītas ar pastu, skolēni iepazīna vēstuļu rašanos, mēģināja nosaukt dažādus vēstuļu veidus, uzzināja par pasta pirmsākumiem un aktīvi, jautri un racionāli pavadīja laiku.

Sākumskolas skolēni sūtīja saviem skolotājiem vēstules, zīmēja atklātnes un diskutēja par to, kāds pasts bija pirms daudziem gadiem.

Skolēni no 5.-9.klasei minēja krustvārdu mīklu par pastu, rakstīja dažāda veida vēstules, laboja kļūdas, meklēja paslēptās balviņas. Veicot uzdevumus, katras klases komanda sacentās par labāko rezultātu. Kopvērtējums šāds:

- 1. vieta 9.klases komandai,**
- 2. vieta 7.klasei, bet trešā vieta – 5. klasei!**

Pasaka par ezi un gliemezi

Iepriekšējā numurā publicētās pasakas turpinājums.

„Sikspārņi, sikspārņi! Vai neesi manījis manu draugu gliemezi?” ietraucies sikspārņa tumšajā un drēgnajā mitekļī, vēl neatvilcis elpu, jautāja ezītis.

Tu jau zini, brāli ezi, – es tikai kukaiņus ķeru, pa zemi gliemežus nemeklēju,” sikspārnis, šurpu turpu lidinādamies, atgādināja. „Es saprotu tavu satraukumu, jo pats ar to esmu pārņemts vai ik brīdi, lai gan patiesībā alkstu mieru. Bet uzklausī mani – atgulies un smelies spēkus, lai meklētu savu draugu dienas gaismā. Mūsu kūma lācis tev varētu dot padomu,” mierinādams ieteica sikspārnis un ar saviem nemaz ne tik sīkajiem spārņiem nošvīkstināja atvadas ezītim.

Nākošajā rītā, saulei lecot, ezītis tipināja pie sava krusttēva lāča, kuram dziļāk mežā piederēja veikals. Lai cik dīvaina šāda radniecība no malas neizskatītos, gan sikspārņi, gan arī lāči un eži gada aukstākos mēnešus pavadīja saldā miegā, un tas viņu ģimenes vienoja.

Lācis, krietni vecāks un pieredzējušāks būdams, ziemas miegu bija gulējis jau ne reizi vien un katru pavasari modās ar jaunām lāča preču un pakalpojumu idejām. Pēdējie no tiem gan, lācim nesaprotamu iemeslu dēļ, nebija pārāk pieprasīti.

TURPINĀJUMS NĀKAMAJĀ IZDEVUMĀ...

Kas ir Mārtiņdiena?

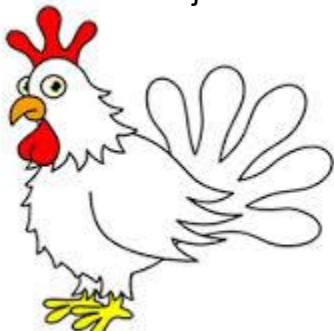
10.novembrī ir Mārtiņdiena. Mārtiņi latviešu gadskārtu paražās ir svinama diena, kas iezīmē rudens beigas un ziemas sākumu.

Aprakstos par folkloru sastopami dažādi svētku nosaukuma skaidrojumi. Mārtiņa nozīme un saturs vislabāk saprotami, ja tos apskata salīdzinājumā ar Ūsiņu. Kā Ūsiņa, tā Mārtiņa būtības pamatā ir Saules ritēšana un tās stāvoklis pie debesīm. Latviešiem Ūsiņš ir rīta ausmas teiksmu dēls, kam pretī nostājas Mārtiņš kā Saules dilšanas teiksmu dēls. Latviešu dainas Mārtiņu un Ūsiņu liek pāri ar to ievietošanu pretējos punktos gadskārtas tecējumā, kas redzams no aprakstītām norisēm dabā un tālāk rod apstiprinājumu senā kalendāra iekārtojumā.

Nepārprotami ir tas, ka gadskārtu svinamās dienas vienmēr ir bijušas ciešā sakarā ar zemkopju darba secību, kuru noteica attiecīgā gadalaika dabas apstākļi. Mārtiņi noslēdza garu un smagu darba posmu, kurš sākās ap Jēkabiem ar rudzu pļauju un tad turpinājās pēc Miķeļiem, padarot atlikušos rudens darbus, kamēr zeme nav aizgājusi pie miera.

Līdz Mārtiņiem bija jābeidz rudens aršana un kulšana, lai nosvinētu arī apkūlības. Pēc Mārtiņiem beidzās arī pieguļas un ganu laiks.

Par darbiem, kas jāpadara līdz Mārtiņiem, stāsta daudzi latviešu ticējumi.

Līdz Mārtiņiem jāapar zeme, jo pēc Mārtiņdienes tā dodas atpūtā, ja to traucē miera periodā, tad nākamajā gadā nav gaidāma nekāda raža. Pēc Mārtiņdienes neļāj pieguļā, jo tad zirgus plēš vilki, kam šai laikā atļauts darīt, ko grib.

Arī par laika vērojumiem Mārtiņdienā stāsta daudzi ticējumi. Piemēram, ja Mārtiņos sniegs uz jumtiem, būs gara ziema. Ja Mārtiņdiena ir miglaina, tad ziema būs silta.

Dainās Mārtiņu galdā minēti plāceņi, medus, alus, dažādi gaļas ēdieni un, protams, Mārtiņu gailis. Daudzinātā Mārtiņu zoss ir vairāk raksturīga ģermāņu tautu Mārtiņdienes mielastos.

Mārtiņdienai raksturīga arī zīlēšana, kad jaunās meitas varēja uzzināt sava nākamā vīra izskatu. Visjautrākā un skaistākā Mārtiņu ieraža ir maskotie gājieni, kuri turpinājās līdz pat Ziemsvētkiem un beidzās Meteņos.

Kāds būs laiks?

- Ja Mārtiņa diena jauka un skaidra, tad ziemā būs liels sals.
- Ja Mārtiņa diena ir miglaina, tad ziema būs silta.
- Ja Mārtiņa dienā salst, tad ap Ziemassvētkiem būs silts laiks.
- Kāds laiks Mārtiņos, tāds Ziemassvētkos.
- Ja Mārtiņa dienā sniegs uz jumtiem, būs gara ziema.
- Ja Mārtiņdienā zosis iet pa ledu, tad Ziemassvētkos tās peldēs pa ūdeni.
- Ja Mārtiņdienā zosis staigā pa dubļiem, tad Lieldienās tās ies pa ledu.
- Ja ap Mārtiņiem kokos un krūmos redzamas zaļas lapas, tad nākamajā gadā ap Vasarsvētkiem būs maz zaļu lapu.
- Ja Mārtiņos salst – Katrīnas un Andreji būs slapji, tajos līs.

Reiz kāds cilvēks jautāja Sokrātam:

– Zini, ko man par tevi teica tavs draugs?

– Pagaidi, – apturēja viņu Sokrāts, – izsijā sākumā to, ko gatavojies man teikt caur trim sietiem.

– Trim sietiem?

– Pirms kaut ko teikt, vajag to izsijāt. Sākumā caur patiesības sietu. Vai tu esi pārliecināts, ka tā ir patiesība?

– Nē, es to vienkārši dzirdēju.

– Tātad, tu nezini, vai tā ir, vai nav patiesība. Tad sijāsim caur otru sietu – laipnības sietu. Tu gribi man pateikt par manu draugu kaut ko labu?

– Nē, gluži pretēji.

– Tātad, – turpināja Sokrāts, – tu gatavojies teikt par viņu kaut ko sliktu, bet pat neesi pārliecināts par to, vai tā ir patiesība. Mēģināsim trešo sietu – lietderības sietu. Vai tiešām ir tik ļoti nepieciešams darīt man zināmu to, ko tu gribi teikt ?

– Nē, nav nepieciešams.

– Tātad, – apkopoja Sokrāts, – tajā, ko tu gribi teikt nav ne taisnības, ne laipnības, ne lietderības.

Kāpēc tad to vispār teikt?

AFIŠA

10. novembrī – Mārtiņdiena 1.-4.kl.

11. novembrī – konkurss «Mana Latvija» 5.-9.kl.

**18.novembrī - Latvijas Republikas
proklamēšanai veltīts pasākums
1.-9.kl.**

*Gaidīsim jūsu ieteikumus un idejas par
avīzītes*

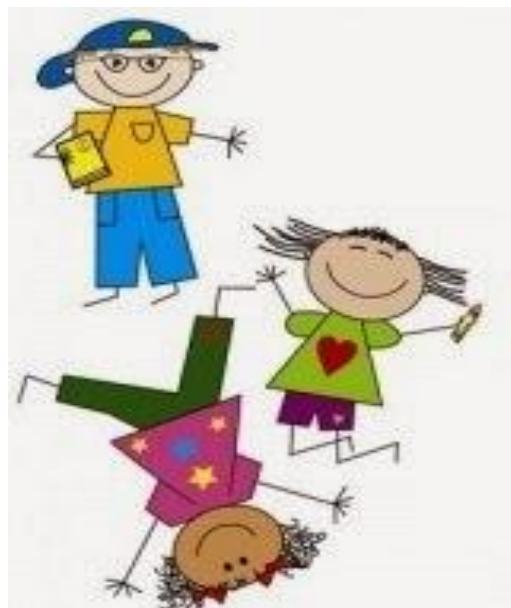
noformējumu un saturu!

Atceries!

Avīzei ir arī savs e-pasts-
martink01@inbox.lv

Uz šo e-pastu varat sūtīt savus
dzejoļus, pasakas, stāstus,
zīmējumus, novērojumus,
anekdotes, faktus un visu
interesanto, arī klačiņas!

Baudiet rudens brīvdienas!!!

Avīzītes redkolēģijas sastāvs:

Redaktors - **Mārtiņš Komps**

Redaktora vietniece - **Diāna Petrunina**

Mākslinieciskais noformējums - **Iļja Gruznovs**

Korektore - **Sk. Līga Augstkalne**

Korespondentes - **Linda Laganovska un
Maija Kalneja, Karīna Ceirule**